

ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΙΑΣ, ΥΠΟΤΡΟΠΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ & ΑΜΠΕΛΟΥ
Πληροφορίες: Δρ. Γεώργιος Δούπης, Δρ. Δημήτριος Γ. Τάσκος
Τηλ.: 2810 302312, 210 2847499

Διαχείριση πυρόπληκτων αμπελώνων

Πως επιδρούν οι πυρκαγιές στους αμπελώνες;

- Η διεθνής εμπειρία από μεγάλες πυρκαγιές σε αμπελουργικές περιοχές έχει δείξει ότι οι αμπελώνες λειτουργούν ως αποτελεσματικές ζώνες πυροπροστασίας.
- Ωστόσο, και οι αμπελώνες υφίστανται ζημιές από πυρκαγιές. Οι ζημιές αυτές διαφέρουν ανάλογα με την ένταση και τον χρόνο έκθεσης των φυτών στην φωτιά ή το θερμικό κύμα.
- Για να μπορεί ο αμπελουργός να πάρει τις σωστές αποφάσεις διαχείρισης μετά την πυρκαγιά, πρέπει **πρωτίστως**, αλλά όχι μόνο, να αξιολογήσει τις επιπτώσεις της στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των φυτών.
- Η μείωση της βιωσιμότητας των φυτών μακροπρόθεσμα οφείλεται κυρίως σε καταστροφή του αγγειακού συστήματος του φυτού μέσω του οποίου μεταφέρεται νερό και θρεπτικά συστατικά από την ρίζα στα άλλα μέρη του φυτού.
- Η ζημιά στο αγγειακό σύστημα είναι μόνιμη και οι επιπτώσεις της εξαρτώνται από την έκταση που αυτή έχει (Εικόνα 1).

Εικόνα 1. Τρία επίπεδα ζημιάς από πυρκαγιά στο κορμό της αμπέλου, όπως φαίνεται μετά από αφαίρεση τμήματος του φλοιού. Από αριστερά προς τα δεξιά:

- Μηδενική ζημιά: οι ιστοί είναι πράσινοι και υγροί
- Παρουσία ζημιάς: οι ιστοί είναι αχνοπράσινοι και αφυδατωμένοι
- Νεκρωμένος κορμός: οι ιστοί είναι καφέ και αποξηραμένοι

Πηγή: Whiting, J. (2010). Grapevine recovery from fire damage.

Δεν ξεχνάμε: Κύριος σκοπός μας είναι η αποτίμηση της μακροπρόθεσμης ζημιάς στα φυτά μας. Η επίδραση της πυρκαγιάς στα φυτά μπορεί να εξελίσσεται για εβδομάδες ή μήνες μετά την εκδήλωση της. Γι' αυτόν τον λόγο, η αποτίμηση της ζημιάς αμέσως μετά την πυρκαγιά δεν αποτυπώνει με ακρίβεια την τελική έκταση και σοβαρότητα της.

Αξιολόγηση ζημιών της πυρκαγιάς στον αμπελώνα και ενέργειες αποκατάστασης

- Εκτός από τις επιπτώσεις της πυρκαγιάς στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των φυτών του αμπελώνα μας, αξιολογούμε τις ζημιές στο φύλλωμα, στους βλαστούς, στα σταφύλια ή στις ταξιανθίες, στους βραχίονες και στις καρποφόρες μονάδες
- Η αξιολόγηση του αμπελώνα συνολικά περιλαμβάνει τον εντοπισμό και την διασπορά των ζημιωμένων φυτών στον αμπελώνα. Για παράδειγμα, πρέπει να εκτιμήσουμε τι ποσοστό και έκταση καταλαμβάνουν, αν βρίσκονται περιμετρικά στον αμπελώνα ή αν αποτελούν ολόκληρα τμήματα του αμπελώνα
- Κατά περίπτωση, εντοπίζονται ενδεχόμενες φθορές στο σύστημα άρδευσης και στο σύστημα υποστήριξης (υποστήλωσης)
- Η απευθείας αξιολόγηση της επίδρασης της πυρκαγιάς στο αγγειακό σύστημα του φυτού μπορεί να γίνει μόνο με καταστρεπτικές μεθόδους, όπως στην Εικόνα 1. Αντί γι' αυτό κάνουμε **οπτική αξιολόγηση** και προχωράμε σε αντίστοιχες ενέργειες **συνεκτιμώντας το κόστος** που αυτές απαιτούν σύμφωνα με τον πίνακα.

Η άρδευση είναι ενέργεια μεγάλης σημασίας και προτεραιότητας:

Αν υπάρχει δυνατότητα άρδευσης οποιασδήποτε μορφής, είναι η πρώτη ενέργεια που πρέπει να κάνουμε αμέσως μετά την φωτιά και πριν από την αξιολόγηση για να μεγιστοποιήσουμε τις πιθανότητες ανάκαμψης όσο μεγαλύτερου μέρους των φυτών είναι εφικτό.

Δεν προσθέτουμε λιπάσματα με την άρδευση. Θα το κάνουμε όταν και εφόσον τα φυτά μας δημιουργήσουν νέα βλάστηση.

Εάν το έδαφος του αμπελώνα μας είναι επικλινές, παίρνουμε μέτρα για να το προστατέψουμε από την επιφανειακή διάβρωση.

Πίνακας 1. Ενέργειες σε σχέση με την σοβαρότητα των ζημιών

Σοβαρότητα ζημιών	Περιγραφή	Ενέργειες
Σοβαρή	 <p>Φύλλα, βλαστοί, βραχίονες και κορμός έχουν καταστραφεί. Το αγγειακό σύστημα είναι σοβαρά ζημιωμένο.</p>	Αρδεύουμε και ελέγχουμε για ενδεχόμενη αναβλάστηση. Αν τελικά ο αριθμός των απωλειών είναι μεγάλος, μπορεί να χρειαστεί αναφύτευση μέρους ή ολόκληρου του τεμαχίου. Αν αναβλαστήσει ικανός αριθμός φυτών, ανασχηματίζουμε τον κορμό και τους βραχίονες. Αυτό παρουσιάζει δυσκολίες για ποικιλίες που είναι εμβολιασμένες σε αντιφυλλοξηρικά υποκείμενα.
Μέτρια	 <p>Μεγάλο μέρος του φυλλώματος έχει ζημιωθεί. Εμφανείς ζημιές στον κορμό και πολύ πιθανό και στο αγγειακό σύστημα. Τα φυτά μπορούν να ανακάμψουν με μειωμένη ευρωστία.</p>	Αρδεύουμε εφόσον μπορούμε. Ανασχηματίζουμε τον κορμό και τους βραχίονες. Αυτό παρουσιάζει δυσκολίες για ποικιλίες που είναι εμβολιασμένες σε αντιφυλλοξηρικά υποκείμενα.
Μικρή	 <p>Μικρό μέρος του φυλλώματος έχει ζημιωθεί. Τα φυτά δεν εμφανίζουν άλλες ζημιές και αναμένεται να ανακάμψουν στην επόμενη βλαστική περίοδο.</p>	Συνεχίζουμε τις αρδεύσεις και την φυτοπροστασία. Αφαιρούμε τα σταφύλια για να προωθήσουμε την ανάκαμψη των φυτών.
Μηδενική	 <p>Τα φυτά δεν έχουν εκτεθεί στην φωτιά ή το θερμικό κύμα και δεν εμφανίζουν σημεία ζημιών. Ωστόσο, είναι πιθανή επιμόλυνση από τον καπνό της φωτιάς.</p>	Ακολουθούμε το σύνηθες πρόγραμμα καλλιεργητικών εργασιών. Επικοινωνούμε με τον αγοραστή των σταφυλιών μας για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης επιμόλυνσης των σταφυλιών από τον καπνό.

Απαντήσεις σε συχνές ερωτήσεις

- **Ερώτηση:** Αφαιρώ τα ζημιωμένα τμήματα του φυτού αμέσως μετά την φωτιά ή είναι καλύτερα να περιμένω να αναβλαστήσουν τα φυτά;
- **Απάντηση:** Κάθε μία από τις δύο επιλογές έχει μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα. Γενικά είναι προτιμότερο να αφαιρούμετα ζημιωμένα μέρη προστατεύοντας τα υγιή τμήματα από ενδεχόμενη ανάπτυξη ασθενειών ξύλου, έχοντας υπόψη ότι μικρό ή μεγάλο μέρος των φυτών μπορεί να μην αναβλαστήσει τελικά. Αν περιμένουμε να αναβλαστήσουν τα φυτά, η αναβλάστηση μπορεί να συμβεί σε διαφορετικά ύψη και θέσεις πάνω στο φυτό δυσκολεύοντας την αναδιαμόρφωση των φυτών, ενώ τα ζημιωμένα μόνιμα μέρη του φυτού είναι ευπαθή σε ασθένειες ξύλου.
- **Ερώτηση:** Αν τα φυτά μου επιβιώσουν μετά από μικρής ή μέτριας σοβαρότητας ζημία, επηρεάζεται η παραγωγή στην επόμενη βλαστική περίοδο;
- **Απάντηση:** Αναμένουμε μικρότερη ή μεγαλύτερη μείωση της παραγωγής στην επόμενη περίοδο. Προσπαθούμε να μετριάσουμε αυτή την μείωση κάνοντας τις κατάλληλες ενέργειες απευθυνόμενοι σε ειδικούς.

Κουρτίδου 56 - 58 & Νιρβάνα, 111 45 Αθήνα
τηλ: 210 83 92 000 - email: info@elgo.gr - www.elgo.gr

